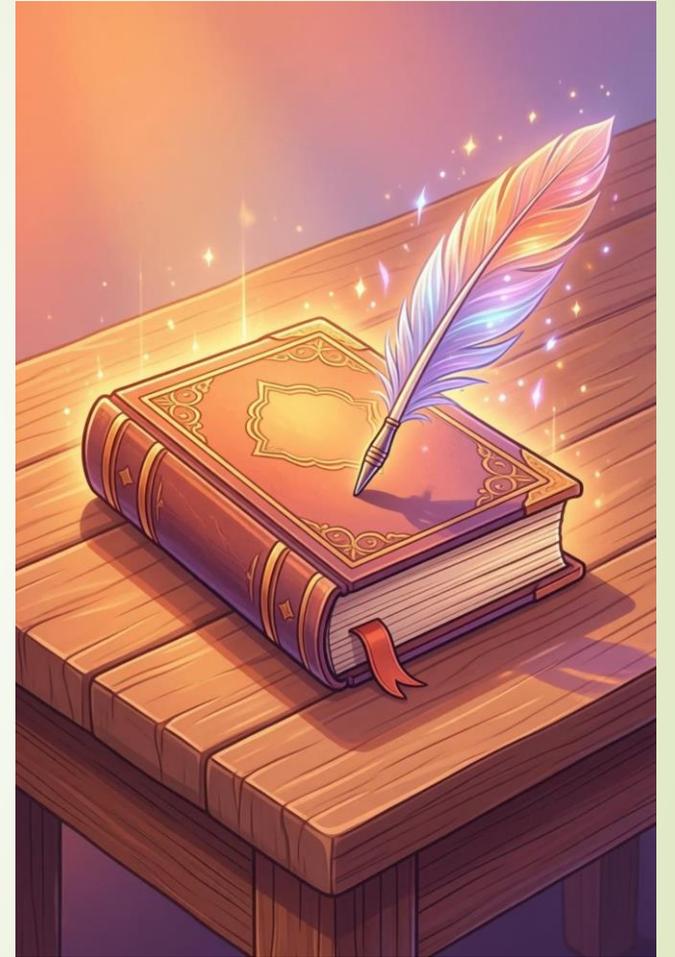

Європейська
авторська казка
добі романтизму

-
-
- 1. Місце літературної казки в жанровій системі романтизму. «Дивна історія Петера Шлемиля» А. Шаміссо: зв'язок з особистим досвідом автора та його життєвими переконаннями, філософський смисл, моральна ідея фіналу.
  - 2. Е.Т.А. Гофман і традиція романтичної філософської казки у Німеччині. Гротеск як основний засіб сюжето- та характеротворення.
  - 3. Альманах казок В. Гауфа.
  - 4. Казкові збірки братів Грімм. Наукова достовірність запису фольклорного першоджерела та авторська єдність поетичного стилю.
  - 5. Казки та історії Г.Х. Андерсена.

Місце літературної казки в жанровій системі романтизму

Індивідуалізм та Духовність

Підкреслення унікальності особистості та внутрішнього світу, пошук духовного єднання з природою.

Втеча від Буденності

Прагнення втекти від повсякденної реальності у світ мрій, фантазій та ідеалів.

Казка як Віддзеркалення

Казка стала ідеальним засобом для вираження романтичного світогляду.

У 1796 році в Німеччині зародився потужний інтелектуальний рух, який став колыскою німецького романтизму.

Центром цього руху були такі видатні постаті, як брати Шлегелі, Новалис і Гельдерлін. Вони сформували "Німецький гурток", який проголошував нові естетичні принципи.

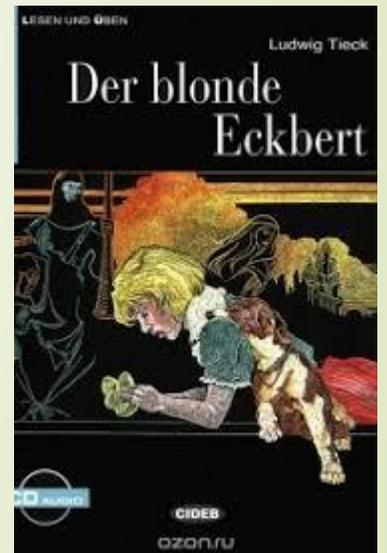
Романтичний Герой

Головним героєм романтизму був поет або митець, який силою своєї уяви творив нову, ідеальну реальність, перетворюючи світ через мистецтво.

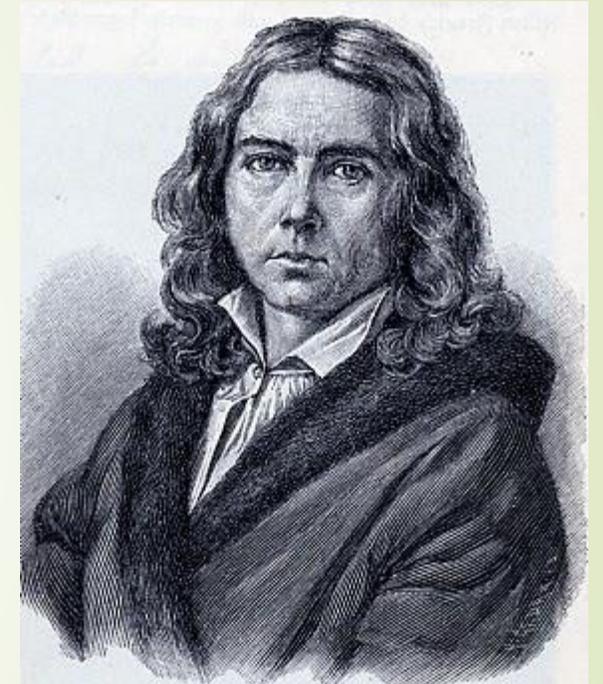
Людвіг Тік (1773–1853)

- ▶ «Біловолосий Екберт» (Der blonde Eckbert, 1797) — ключова романтична новела, що поєднує казковість із психологічним жахом.
- ▶ «Кіт у чоботях» (Der gestiefelte Kater, 1797) — пародійна комедія, що висміює міщанський смак.

Адельберт фон Шаміссо (1781 — 1838)

- ▶ «Дивовижна історія Петера Шлеміля»

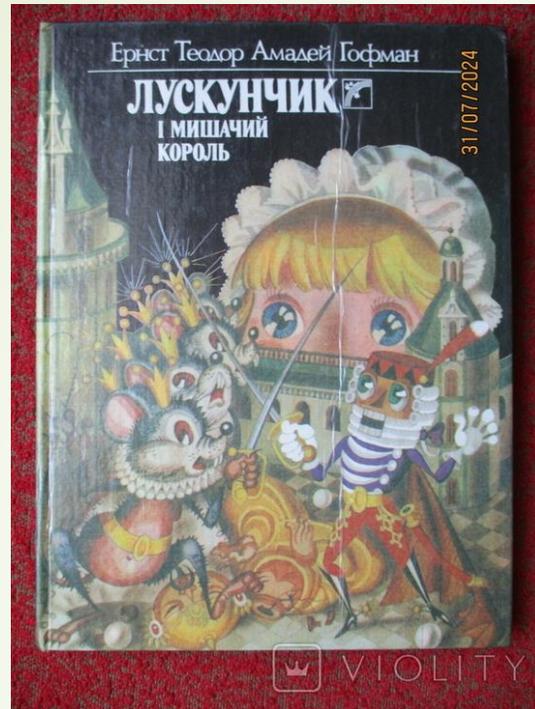

Ернст Теодор Амадей Гофман (1776 — 1822)

- ▶ Найпопулярніші твори Гофмана: “Чортовий еліксир” (1816); романи та новели для збірки “Нічні оповідання” (1817); “Дивні страждання одного директора театру” (1819); “Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер” (1819); “Серапіонові брати” (1819); «Золотий горнець», «Життєва філософія кота Мурра» (1820), «Лускунчик і Мишачий король»; “Принцеса Брамбілла” (1821); “Мейстер Фло, казка в сімох пригодах двох друзів” (1822).

«Лускунчик і Мишачий король»

ВІЛЬГЕЛЬМ ГАУФ (1802-1827)

► Вільгельм Гауф уклав три альманахи казок. У першому альманасі “Караван” (1826) купці, що відпочивають на привалі, згадують пригоди і випадки, які трапилися з ними на екзотичному Сході. Альманах “Олександрійський шейх” (1827) складають також східні казки. До альманаху “Шинок в Шпесарті”, який вийшов після смерті його укладача (1828), ввійшли казки німецького Середньовіччя.

- [Маленький Мук](#)
- [Каліф Лелека](#)
- [Холодне серце](#)
- [Карлик Ніс](#)
- [Молодий англієць](#)
- [Пригоди Саїда](#)
- [Александрійський шейх та його раби](#)

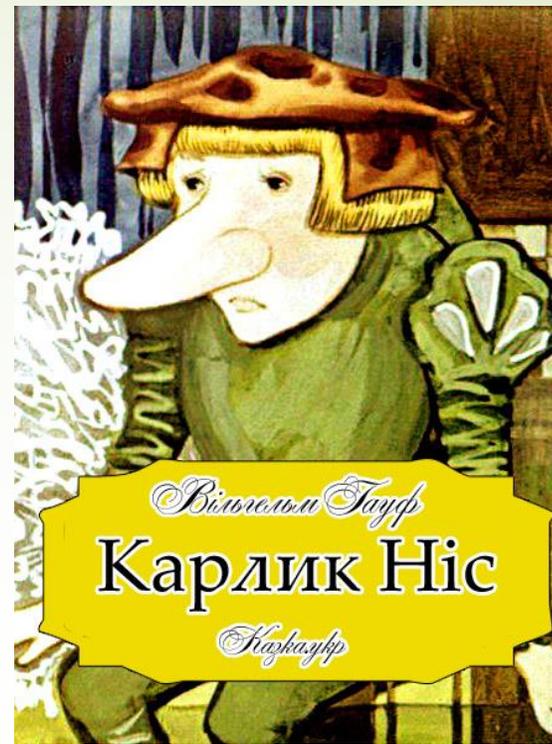

Вільгельм Гауф

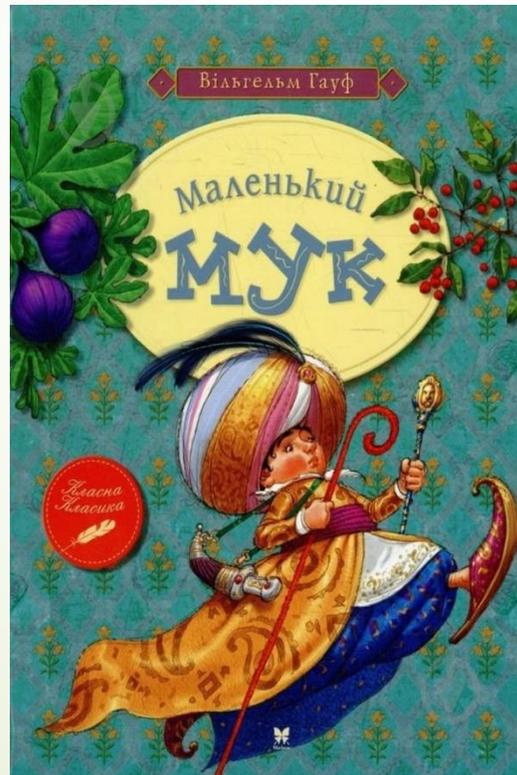

Жолодне серце

Казка.укр

Вільгельм Гауф
Карлик Ніс
Казка.укр

Вільгельм Гауф

Маленький МУК

Злато
Класика

Вільгельм Гауф

Кадіф-Чорногуз

Казка.укр

Гейдельберзький гурток романтиків

- **Гейдельберзька школа** — друге покоління німецьких романтиків, виникла у Гейдельберзі. Школа характерна особливим зацікавленням проблемами вірувань, національної старовини, фольклорної творчості (брати Грімм, поет Йозеф фон Айхендорф, збирачі й упорядники видань народних пісень Ахім фон Арнім, Клеменс Brentano та ін.). Спираючись на міфологічні ідеї Шеллінга і братів Шлегелів (Август Вільгельм Шлегель, Фрідріх Шлегель), гейдельберзькі романтики остаточно сформулювали принципи першого наукового напрямку в фольклористиці і літературознавстві — міфологічної школи.

Казкові збірки братів Грімм

Якоб Грімм (1785–1863)

Вільгельм Грімм (1786–1859)

У 1812 р. був надрукований перший том "Дитячих і родинних казок", у 1814 році вони опублікували другий том з 70 казок.; третій том побачив світ у 1815 р.

Бременські музиканти

- Один чоловік мав осла, який багато років покійрно возив йому лантухи до млина. Та під старість сили покинули осла, і він став нездатний до роботи. Тоді господар почав думати, як би здихатися його, щоб не годувати. Зрозумів осел, що лихим вітром віє, втік від господаря та й подався до Бремена. Там думав він стати вуличним музикою. От пройшов він трохи і бачить – лежить при дорозі пес-гончак, висолопив язика і на силу дихає, наче після важкої гонитви.
- – Агов, Хапку, чого ти так важко сопеш? – запитав осел.
- – Ох, – відповів пес, – старий я став, що не день, то більш занепадаю на силі, на полювання ходити вже не можу, от мій хазяїн і надумав мене вбити. А я втік од нього. Але як же мені тепер на хліб собі заробити?
- – Знаєш що, – сказав осел, – я йду ось до Бремена, хочу там стати музикою. Гайда зі мною, то й ти влаштуєшся музикантом. Я гратиму на лютні, а ти битимеш у барабан.
- Пес радісно погодився, і вони пішли далі разом. Недовго вони йшли, коли дивляться – сидить при дорозі кіт, і такий сумний, наче три дні не їв нічого.

Ганс Крістіан Андерсен (1805-1875)

З 1835 року Андерсен починає періодично видавати казки, які в 1841 році увійдуть у книжку "Казки, що були розказані дітям". Ранні казки Андерсена — це, як правило, літературні переробки народних казок, які він сам чув у дитинстві ("Кресало", "Маленький Клаус і Великий Клаус", "Принцеса на горошині", "Дикі лебеді", "Свинопас" та ін.). Сюжет "Нового вбрання короля" було запозичено з іспанського джерела. А от "Дюймовочка", "Русалочка", "Калоші щастя", "Ромашка", "Стійкий олов'яний солдатик", "Оле Лукойє", хоча й дещо пов'язані з фольклором, все ж таки є авторськими творами.

-
- Символом творчості Андерсена вважається Русалочка, героїня однойменної казки.
  - Русалочка втілює стихійні сили, від яких вже давно трагічно відокремилось людство. Русалочка, Дюймовочка, Гидке Каченя відображають протиріччя між трагічно-утилітарним світом людей і таємничими силами природи й творчості.
  - Всі романтичні герої Андерсена не відмовляються від своєї справжньої поетичної природи, хоч би як важко їм велося. Слово "справжній", взагалі, є ключовим в Андерсена. "Справжній" означає природний, істинний, правдивий.
  - Андерсен є захисником простого й ясного погляду на світ, який, на його думку, і є справжнім. Такий погляд мають діти й художники. Тому саме малий хлопець стає відкривачем істини "У новому вбранні короля", тому й осміяно дурненьку принцесу зі "Свинопаса", яка погналася за дорогими іграшками й відмовилася від справжніх, природних, і тому чарівних троянди й солов'я. І справжня принцеса завжди буде принцесою, навіть в одязі жебрачки ("Принцеса на горошині"), тому що принцесою вона народилася (релігійний фаталізм).

-
- ▶ Сорокові роки XIX століття стають новим і найвищим досягненням казкової творчості Андерсена. До збірки "Нові казки" (1844-1848) увійшли найзначніші й найвідоміші казки: "Снігова королева", "Гидке каченя", "Соловей", "Тінь", "Дівчинка з сірниками". Казки Андерсена стають більш ускладненими, глибокими, мають подвійного адресата: через захопливість фабули вони приваблюють дітей, а глибиною змісту — дорослих. Його казки написано простою мовою, наближеною до народної, і цим вони є близькими до дитячого розуміння. Але за удаваною простотою приховується філософський підтекст, який є незрозумілим дітям, але цікавить дорослих.
  - ▶ Збірки останнього етапу творчості письменника вийшли під назвою "Історії" (1852-1855) та "Нові казки та історії" (1858-1872). Це справді були дивовижні історії про навколишній світ, риси реальності дедалі більше проникають у казки письменника, героями яких стають сучасники автора: звичайні люди зі своїми повсякденними турботами і проблемами, видатні вчені й художники. Андерсен хоче привернути увагу читача до майже казкових можливостей людини.

Циганська голка

Жила собі на світі циганська голка. Вона уявляла себе такою тонкою і так пишалася, ніби була справжньою швацькою голкою.

— Будьте уважні, бо ви мене тримаєте, — сказала циганська голка пальцям, які вийняли її з шухлядки.

— Не впустіть мене. Якщо я впаду на підлогу, мене, напевне, ніхто не знайде, я така тонка!

— Та невже! — сказали пальці і міцно схопили її за стан.

— Бачите, я іду з цілим почтом, — сказала циганська голка і потягла за собою довгу нитку, але на нитці не було вузлика.

Пальці встромили голку прямо в куховарчин черевик — на ньому тріснула шкіра, і дірку треба було зашити.

— Це чорна робота, — сказала голка. — Я не пройду наскрізь. Я зламаюся.

І справді зламалася.

— Хіба я не казала! — вигукнула вона. — Я надто тонка!

"Тепер вона нікуди не годиться!" — подумали пальці, але все-таки musiли міцно тримати її, бо куховарка накапала на голку сургучу і заколола нею свою хустку.

— Ось тепер я вже брошка! — сказала голка. — Я ж добре знала, що здобуду пошану. В кому щось є, з того щось вийде.

І вона нишком про себе засміялася, хоч ніколи ще ніхто не бачив, щоб циганські голки сміялися.

Вона сиділа і гордо оглядалася на всі боки, ніби їхала в кареті.